

ĆWICZENIE POCHODZI Z PUBLIKACJI  
„EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH WIEDZY  
O SPOŁECZEŃSTWIE W GIMNAZJUM” WYDANEJ PRZEZ  
CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ W 2015 ROKU  
W RAMACH PROJEKTU „W ŚWIAT Z KLASĄ”  
AKTUALIZACJA W RAMACH PROJEKTU  
"ŚCIEŻKI DO CELÓW" W 2019 ROKU



## OBYWATELE I OBYWATELKI POTRAFIĄ



Ćwiczenie pokazuje na przykładach,  
w jaki sposób zwykli obywatele  
i obywatelki mogą wpływać na  
decyzje podejmowane przez  
władze publiczne w innych krajach.  
W czasie zajęć uczniowie i uczennice  
rekonstruują schemat wywierania  
nacisku na władze z udziałem mediów  
i ruchów społecznych lub organizacji  
pozarządowych.



**Zagadnienia:**

- ▶ Władza polityczna, demokracja i prawa człowieka
- ▶ Zrównoważony rozwój
- ▶ Pokój i konflikty na świecie

**Czas trwania:**

- ▶ 25 minut

**Cele ćwiczenia:**

- ▶ Podasz przykłady skutecznych działań ruchów społecznych, które

doprowadziły do zmiany decyzji podejmowanych przez polityków/polityczki.

- ▶ Wyjaśnisz, jak działa mechanizm wpływania na władzę przez zwykłych obywateli/obywatelki.

**Podstawa programowa dla szkoły ponadpodstawowej:**

- ▶ Zakres podstawowy 2.1, 2.2
- ▶ Zakres rozszerzony 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6

**Środki dydaktyczne i materiały:**

- ▶ Załączniki

**Cele Zrównoważonego Rozwoju:**

- ▶ 10 Mniej nierówności
- ▶ 11 Zrównoważone miasta i społeczności
- ▶ 16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- ▶ 17 Partnerstwa na rzecz celów

**PRZEBIEG ĆWICZENIA:**

1. Powiedz klasie, że przyjrzyście się teraz przykładom działania ruchów społecznych, w ramach których zwykli obywatele i obywatelki wpłynęli na decyzje podejmowane przez władze publiczne innych krajów. Jeśli masz do dyspozycji więcej czasu możesz rozpocząć ćwiczenie od zadania klasie pytania, czy taki sukces jest możliwy.
2. Podziel uczniów i uczennice na 6 grup. Każdej z nich rozdaj po jednej rozsypance (dwie grupy pracują nad tą samą rozsypanką) zawierającej pomieszczone elementy procesu z danego kraju (załącznik nr 1). Poproś, aby każda grupa wspólnie ułożyła poszczególne wydarzenia w odpowiedniej kolejności.
3. Poproś chętne grupy o odczytanie kolejności, w jakiej ułożyły elementy swoje rozsypanki. Sprawdź ich poprawność. Powiedz klasie, że przytoczone historie to przykłady działania ruchu społecznego Avaaz i opowiedz o nim kilka słów.

*Avaaz jest międzynarodowym ruchem obywatelskim promującym aktywność w takich obszarach jak zmiana klimatu, prawa człowieka i konflikty religijne. Zrzesza około 53 mln osób ze 194 krajów świata. Słowo Avaaz oznacza „hałas” lub „głos”, stąd też czasami określa się ją jako organizację gotową przekazać światowym przywódcom i przywódczyniom „ogłoszające wezwanie do przejrzenia na oczy”. Celem jej działania jest zniwelowanie różnic pomiędzy światem takim jaki jest, a takim, jakim większość ludzi chciałaby, by był. Główną metodą osiągnięcia tego celu są petycje.*

*Więcej informacji na temat ruchu Avaaz:*

- ▶ [www.avaaz.org](http://www.avaaz.org) – strona internetowa ruchu (część treści dostępna w języku polskim)
- ▶ Katarzyna Wężyk, „Naprawianie świata, czy aktywizm dla leni?”, *Gazeta Wyborcza*, 31.05.2013: <http://bit.ly/NaprawianieŚwiata>

4. Zapytaj uczniów i uczennice, jakie wspólne elementy pojawiły się we wszystkich trzech historiach. Odpowiedzi zapisuj na tablicy, wspominając, że przyczyniają się one do sukcesu działania. Następnie poproś klasę o ułożenie w odpowiedniej kolejności schematu działania petycji i ruchów społecznych (załącznik nr 2). Dla ułatwienia możesz zapisać na tablicy elementy tej części rozsypanki. Jeśli masz więcej czasu, możesz również poprosić klasę o samodzielne ułożenie poszczególnych elementów w grupach.
5. W podsumowaniu powiedz klasie, że poznała przykłady działań społecznych zakończonych sukcesem, ale nie oznacza to, że podobne przedsięwzięcia kończą się zawsze takim pozytywnym rozwiązaniem. Przykłady te pokazują jednak, że sukces w takich sytuacjach jest możliwy, a obywatele i obywatelki nie są bezsilni.

## PROPOZYCJA KONTYNUACJI ĆWICZENIA:

**6.** Poproś uczniów i uczennice o wyszukanie w zasobach internetowych informacji na temat organizacji pozarządowych w Polsce, których działalność współgra z realizacją Celów Zrównoważonego Rozwoju. Przekaż wybrane polecenia:

a) Scharakteryzujcie działalność co najmniej dwóch organizacji tego typu - zapiszcie wynik pracy w formie mapy myśli. (Można zasugerować, by uczniowie i uczennice zapisali na dużych arkuszach papieru w formie mapy myśli bądź w punktach). /ZAKRES PODSTAWOWY/

b) Porównajcie statuty wybranych organizacji - uwzględnijcie te wspólne elementy na mapie myśli. /ZAKRES ROZSZERZONY/

c) Przedstawcie tryb rejestracji organizacji pożytku publicznego (i zaprezentujcie w wybrany przez siebie sposób, np. w formie infografiki). /ZAKRES ROZSZERZONY/

d) Przygotujcie projekt statutu stowarzyszenia lub fundacji, którego/której celem będzie działanie na rzecz realnej zmiany w świecie zgodnie z Celami Zrównoważonego Rozwoju. /ZAKRES ROZSZERZONY/.

*Celem powyższych zadań jest wyzwolenie aktywności obywatelskiej poprzez podjęcie próby stworzenia statutu organizacji pozarządowej działającej zgodnie z Celami Zrównoważonego Rozwoju. Kolejny cel to zainspirowanie do pojęcia realnego działania na rzecz zmian na świecie w dorosłym życiu.*

Więcej informacji o Celach Zrównoważonego Rozwoju na stronach:  
<https://globalna.ceo.org.pl/cele-zrownowazonego-rozwoju>  
<http://www.un.org.pl/>

### Załączniki:

Załącznik nr 1 – Karta pracy z rozsypanką: Malediwy, Tanzania, Brazylia

Załącznik nr 2 – Karta pracy z rozsypanką: Schemat działania petycji i ruchów społecznych

# MALEDIWY, TANZANIA, BRAZYLIA

## Malediwy

Na Malediwach 15-letnia ofiara gwałtu została skazana na publiczną chłostę. (W niektórych krajach muzułmańskich prawo uznaje wszystkie przypadki seksu pozamałżeńskiego, w tym gwałty, za cudzołóstwo, które jest karane m.in. karą chłosty).

Grupa aktywistów i aktywistek z Malediwów zainteresowała problemem międzynarodowy ruch Avaaz.

Pod petycją wzywającą władze Malediwów do zaniechania wykonania kary podpisało się prawie 2 mln członkiń i członków ruchu Avaaz.

Przedstawiciele organizacji zachęceni dużym zainteresowaniem petycją zlecili badania opinii publicznej, które pokazały, że większość obywateli i obywaterek Malediwów opowiada się za zmianą prawa, która uniemożliwiłaby podobne wyroki. Ich wyniki opublikowano w gazetach na całym świecie.

Przedstawiciele organizacji zagrozili publikacją wielkich ogłoszeń w tej sprawie w miejscach odwiedzanych przez turystów i turystyki (turystyka jest ważnym źródłem dochodów tego kraju).

Kara chłosty dla 15-letniej dziewczynki została przez władze unieważniona.

## Tanzania

Rząd Tanzanii planował przekazanie ziemi tradycyjnie zajmowanej przez Masajów pod inwestycje prywatnym firmom.

Masajowie zjednoczyli się w proteście przeciwko tym planom i swoją walką zainteresowali przedstawicielki i przedstawicieli ruchu społecznego.

Opublikowaną w Internecie petycję w sprawie Masajów podpisało prawie 2 mln ludzi z całego świata.

Organizacje walczące o prawo Masajów do pozostania na ich ziemi wsparte przez internautów i internautki zaangażowały w swój protest zagraniczne i tanzańskie media, które pokazały negatywne konsekwencje proponowanych rozwiązań.

Rząd Tanzanii pod presją społeczną (zarówno ze strony Masajów, jak i ogólnokrajowych mediów) wycofał się z wcześniejszych planów i ogłosił, że Masajowie mogą pozostać na swojej ziemi.

## Brazylia

Rząd Brazylii rozpoczął pracę nad ustawą zezwalającą na wycięcie części obszaru Puszczy Amazońskiej i wykorzystanie go jako pól uprawnych.

Brazylijscy aktywiści i aktywistki zainteresowali tym problemem podobne organizacje działające w różnych krajach świata.

Internauci z całego świata podpisywali petycję wzywającą rząd Brazylii do wycofania się z tego pomysłu i ochrony Puszczy Amazońskiej przed wycinką.

W ostatnim dniu przed głosowaniem nad ustawą mieszkający w Brazylii członkowie i członkinie ruchu, który przygotował ogólnoświatową petycję wykonali ponad 14 000 telefonów i wysłali 30 000 wiadomości do kancelarii prezydenta Brazylii.

Władze Brazylii nie zdecydowały się na wprowadzenie nowego prawa i tym samym ochroniły Puszczę Amazońską przed kolejnymi wycinkami.

## SCHEMAT DZIAŁANIA PETYCJI I RUCHÓW SPOŁECZNYCH

Niewielka grupa aktywistek i aktywistów postanawia zająć się wybranym problemem.

Za pośrednictwem ruchów społecznych i organizacji o sprawie dowiaduje się większa grupa osób, które mogą wyrazić swoje poparcie dla sprawy (np. podpisać petycję).

Sprawą zaczynają interesować się media, nagłaśniają ją jeszcze szerzej (docierają do kolejnych obywateli i obywaterek oraz polityków i polityczek).

Politycy i polityczki znajdują się pod rosnącą presją społeczną (obywateli i obywaterek) oraz naciskiem mediów.

Politycy i polityczki są zmuszeni do przyjrzenia się problemowi i podjęcia decyzji zgodnych ze zgłaszanymi postulatami.



Ćwiczenie pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na zajęciach wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2015 roku w ramach projektu „W świat z klasą”.

Publikacja dostępna pod adresem: [http://bit.ly/WSK\\_WOS](http://bit.ly/WSK_WOS)

Aktualizacja w ramach projektu „Ścieżki do Celów” w 2019 roku.

Autor: Jędrzej Witkowski

Aktualizacja: Bernadetta Białek, Justyna Zamojda

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP oraz ze środków Unii Europejskiej.



polska pomoc



Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadanych prawach oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.